

DOMAČI GLASOV

Štev. 19.
Celovec, 13. VIII.
1945.

Zdravilo na obe strani.

Slovenec, ki se je ta dni vrnil iz Gradca, nam je o razmerah, ki so vladala pod rusko okupacijo v vzhodni Avstriji, podal sledeče poročilo:

Ko so se po trimesečni okupaciji Rusi umaknili na novo razmejitveno črto, sta si mesto in dežela oddahnili, ozdravljeni slahernega sna č rdečem rajju. Ljudje so spet odklenili vežna vrata, ki so jih prej tudi brez dan skrbno zaklepali pred rdečo vojsko.

Splošno mnenje je, da je Hitler veliko lagal, samo kar je govoril o Sovjetih, to drži do zadnje pike. Strašna nehigijena, ropanje in posilstva so značilnost ruske okupacije.

Kjer se je sovjetska vojska nastanila, je bilo stanovanje v dveh dneh spremenjeno v svinjak. Vojaki, tudi oficirji so se čudili, da so v preprostih hišah našli udobne postelje in so zmerjali ljudi s kapitalisti. Umivali so se v stranišnih školjkah. Na glavnem trgu v Gradcu je bilo en teden nad 10 cm visoko gnoja, ki ga ni nihče čistil, ampak so ga samo škropili, da se ni kadilo.

Načrtno je vojaška uprava odpeljala vse stroje iz tovarn, zaloge blaga in živeža iz trgovin, javnih in privatnih skladišč in stanovanjsko opremo, ki so jo plenili prebivalstvu. Poleg tega so plenili tudi ruski vojaki na svojo roko radijske aparate, ure, stanovanjsko opremo, kolesa, avtomobile in živine.

Število žensk, ki so postale žrtve nasilnosti rdečih vojakov, gre v deset tisoče. Skoro vse so belne. En zdravnik zdravi po 4.000 teh žrtev.

Ljudje v deželi in v mestu so kmalu dognali, da so rdeči vojaki veliki plašljivci in so se pred njihovo nasilnostjo začeli braniti na ta način, da so v primeru, če so začeli vojaki pleniti, bili plat zvona, tekli vsi na tisti kraj in se začeli prepirati z vojaki, ženske in otroci so pa zagnali krik in vik. Rdeči vojaki si v maso niso upali streljati, marveč so se vedno umaknili. In vsa vas je toliko časa hodila za tolpo, dokler ta ni vasi zapustila.

Vsa ta dejstva so imela to posledico, da je komunistična stranka v Avstriji na tleh. Na drugi strani je pa tudi tisoče rdečih vojakov videlo razmere v kapitalistični Evropi. Ko so odhajali so mnogi izmed njih javno izjavljali, da pri njih doma ne more biti vse v redu, ker so našli v Evropi neprimerno višje blagostanje, kot jim je govoril tov. Stalin. Videli so kmetije, kjer redi kmet po 10 glav živine, ima posteljo, lepo urejeno hišo. Videli so čisto delavsko stanovanje, videli so mesto z asfaltiranimi ulicami. Vsega tega niso pričakovali.

Tako je ruska okupacija usodna za dve strani: za evropski komunizem in za rdečo vojsko, pred katero se slednjič po sili razmer odgrnila zavesa pred zapadom, ki jim ga je ruska revolucija naslikala v najtemnejši luči. Videli so sliko, ki jim je pokazala vso zlaganost komunizma. Tako bo, se zdi ruski prodor v Evropo zdravilo proti rdečici za Evropo in za Rusijo.

DR. MAČEK je skupaj z Andresom in Torbarjem v Parizu že dalj časa in je tam objavil serijo daljših člankov o ureditvi Jugoslavije v neposredni bodočnosti - zlasti po njevovi zamisli, o napakah preteklosti in potrebah bodočnosti. Ti članki so vzbudili precejšnje zanimanje angleške javnosti, ki je šla celo tako daleč, da je menda bil dr. Maček takoj

po zmagi Attleeja poklican v London, kjer bo svojo tezo ureditve Jugoslavije zagovarjal; dr. Mačkova teza je približno naslednja: - priznava doprinos partizanske borbe za osvobodjenje Jugoslavije, hkrati pa zahteva, da se KPJ dodeli mesto, ki ji pripada po številu njenega članstva in po njeni moči med množico, hkrati pa morajo biti podane vse garancije za

svoboden in nemoten razvoj vseh strank Jugoslavije, ki naj postane demokratska in federativna država. Dr. Maček je proti notranjemu terorju samo ene stranke in zahteva popolno politično svobodo za vse stranke, zlasti za nekdanje vodilne stranke v Jugoslaviji pred 1941. letom.

POROČILA IZ STAJERSKE. Iz Ljutemera sta pribežala čez mejo dva partizana, eden celo poveljnik neke edinice. Pripovedujeta, da ni mogoče več vzdržati in da nista več mogla gledati nasilja nad ljudmi. Pripovedujeta, da vlačijo dekleta s silo na mitinge, kjer jih onečaščajo. Ljudje nestrpnost čakajo rešitve, celo v partizanski vojski se pojavlja nezadovoljstvo. Iz Guštanja poročajo, da so partizani odpeljali skoro polovico prebivalstva v koncentracijska taborišča, kmetov pa več kot polovico, zlasti one, ki so bili v klerikalni stranki. Taborišča so pri Ptujju (najbrž Strnišče-Sterntal), pri Varaždinu, nekje pri Celju in pri Litiji. Vsa taborišča so že prenatrpana. Biv. prevaljskega župana Plešivčnika Ernesta so ubili in zrezali na drobne kose. Ustrelili so njegovo ženo in vse njegove otroke. Ustreljenih je bilo še več vplivnih ljudi iz okolice. Kotnik Beno je pri glavnem odboru OF, njegova žena pa je članica ljudskega sodišča. - Ljudje sodijo, da so svoje nasprotnike odvedli v taborišča zato, da nebi ob priliki volitev vršili protiaagitacije ali celo glasovali proti.

IZ LJUBLJANE POROČAJO: St. Peterska vojašnica je polna partizanov, ki so jih zaprli zaradi nezanesljivosti in godrnjanja. Na debelo zapirajo tudi ljubljanske bogataše, ki so veliko dajali za OF. "Vemo, zakaj ste nas podpirali," jim pravijo. "Ker se nas bojite. Toda mi vas bomo kljub temu uničili." Zapirajo vse, kar ni 100% za njih, posebno partizanske vojske. Za tem pa bodo - tako napovedujejo - čistili partijo, da bo res 100%. Zaprt je tudi prof. dr. Fabian Janez.

TUDI NA VRHNIKI IN V LOGATCU je zaprtih več bogatašev, ki so preje radodarno podpirali partizane. Glavni vrhniški OF-arji so ali pod nadzorstvom ali za zapahi ali pa na prisilnem delu. Tudi veleindustrialka ga. Kunstljeva je na prisilnem delu. Ribati mora vrhniško šolo, kjer so nastanjeni partizani. Nič ji niso pomagali tisoči in tisoči, ki jih je izdala za OF.

SE VEDNO BEŽIJO NAŠI LJUDJE V V BEGUNSTVO. Zadnje čase je pribežalo 5 fantov iz Cerknice in 2 iz Novega mesta.

MIRNOPEŠKI ŽUPNIK G. PETRIČ je umorjen, baje tudi kaplan Žun.

VESTI IZ ŠKOFJE LOKE. Dr. Pokoren (advokat iz Loke) je minister pravosodja. Prof. Planina in Blaznik sta šefa komisije za ugotovitev kulturne škode na Gorenjskem. Janez Grum (učit. na mešč. šoli v Loki) je odrejen za šol. upravitelja Škof. Loki. Grum Andreja pa vodi volilna kampanj za AFŽ. Hrovat Rudolf (tudi iz Loke, svak prof. Blaznika) je pa upravitelj šole v Šiški.

OKROG RADOVLJICE je baje čudna živahnost. V noči od 28 na 29. julija je baje šel v zrak hotel "Grajski dvor", isto noč tudi narodna ljudska šola ter most čez Savo, ki veže cesto med Radovljico in Podnartom. Tako, da so vasi med Radovljico in Podnartom odrezane.

DR. OTMAR PIRKMAYER ni justificiran, marveč v odsotnosti obsojen na smrt. Ni se namreč vrnil v Titovino.

TUDI PODPOLKOVNIK PETERLIN IN MAJOR KRIŽ sta živa.

MED KOMUNISTI NA KOROŠKEM je kraljevi proglas povzročil precejšnjo zmedo. "Tu se nekaj v ozadju krha" so pravili terenci okrog Vrbe.

O TITOVIM "AMNESTIJI" pa pravijo koroški terenci: "Ta amnestija je samo za inozemstvo, za belogardiste pa dobre limanice. Domov bodo seveda vsakega begunca pustili, ko pa bo doma, ga bodo gotovo zaprli".

NEMIRNA KRI nekaterim našim ljudem ne da mirovati, marveč jih goni, da potujejo od taborišča do taborišča na Koroškem, pa tudi v Italijo in nazaj brez vsake prave potrebe. Nekateri pa potujejo zaradi črne borze. Vandrovcem po Koroškem priporočamo, naj v taborišča, kamor pridejo, hran. prinesejo s seboj, ker taboriščne uprave je gostom ne morejo nuditi, znanci pa obiska niso preveč veseli. Če morajo že itak pičlo hrano deliti z gostom. Tisti, ki brez potrebe romajo v Treviso in nazaj, pa naj vedo, da je v Sillianu zaprtih 19 naših ljudi, na italijanski strani pa okrog 30.

V MURSKI SOBOTI SO BILI 23. JULI OBESENI: Krčmar Jožef, Stokaj Vladislav in Turk Jože, Poredoš Ivan in Peterka Janez pa sta bila ustreljena. Justifikacija je bila javna. Vršila se je na mestnem gradu.